

مروری بر تحولات مفهومی بین‌المللی

در حوزه زنان، کودکان و خانواده

شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده

فروردین ۹۶

در سال‌های اخیر در رابطه با مفاهیم حقوق بشری خصوصا مرتبط با حوزه زنان و کودکان، شاهد توسعه مفهوم و مصادیق توسط نهادهای بین‌المللی ذیربط بوده‌ایم، نکته‌ای که از منظر حقوقی و در راستای تبیین قلمروی تعهدات بین‌المللی دولت‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا دولت‌ها در عضویت یا الحاق به اسناد و معاهدات حقوق بشری طبق روال معمول، متن و منطوق سند را ملاک بررسی و ارزیابی عضویت یا عدم عضویت قرار می‌دهند و رویه نهادهای نظارتی بر اجرای معاهده مزبور را کمتر ملحوظ می‌دارند و همین امر در عمل موجب بروز چالش‌های بعدی در تطبیق عملکرد دولت با موازین بین‌المللی خواهد شد. به طور نمونه تعریفی که از مفاهیمی مانند «تبعیض»، «برابری»، «حق سلامت»، «حق اشتغال» و «کلیشه‌های جنسیتی» در اسناد حقوق بشری مصوب چند دهه قبل دیده می‌شود با تعریفی که در رویه اخیر مورد تاکید و انتظار نهادهایی چون کمیته حقوق بشر یا کمیته حقوق کودک است، تفاوت قابل ملاحظه‌ای دارد و همین طور در رابطه با موارد نسبتا جدیدی مانند «رویه‌های زیانبار» یا «سلامت جنسی و باروری» شاهد توسعه مفهومی قابل ملاحظه‌ای هستیم که از منظر تطبیق با قوانین داخلی و موازین اسلامی محل تامل جدی قرار دارد.

در این یادداشت، گوشه‌ای از تحولات مفهومی در حوزه زنان، کودکان و خانواده در رویه نهادهای بین‌المللی ذیل مورد بررسی قرار گیرد:

- کمیته حقوق کودک (CRC): نهاد نظارتی بر اجرای کنوانسیون حقوق کودک
- کمیته حقوق بشر (HRC): نهاد نظارتی بر اجرای میثاق حقوق مدنی و سیاسی
- کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR): نهاد نظارتی بر اجرای میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- کمیته منع تبعیض علیه زنان (CEDAW): نهاد نظارتی بر اجرای کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان

نکته قابل ذکر آنکه، با توجه به عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سه سند ابتدایی فوق (کنوانسیون حقوق کودک و میثاقین) و ارائه گزارشات دوره‌ای به نهادهای مذکور، اهمیت این توجه و تامل دو چندان می‌باشد تا با آگاهی کامل از روند تحولات مفهومی حوزه زنان و خانواده در نظام بین‌المللی بتوانیم اعلام مواضع قابل قبول از منظر موازین اسلامی در سطح مجامع بین‌المللی داشته باشیم.

مفهوم منع تبعیض Non-Discrimination

مستندات در اسناد بین‌المللی	توضیحات	مفهوم
<p>States parties shall ensure that there is neither direct nor indirect discrimination against women. Direct discrimination against women constitutes different treatment explicitly based on grounds of sex and gender differences. Indirect discrimination against women occurs when a law, policy, programme or practice appears to be neutral in so far as it relates to men and women, but has a discriminatory effect in practice on women because pre-existing inequalities are not addressed by the apparently neutral measure.</p> <p>CEDAW, General recommendation No. ۲۸ on the core obligations of States parties under article ۲ of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women ۲۰۱۵, paras. ۱۶.</p>	<p>از منظر کمیته منع تبعیض علیه زنان، دولت‌های عضو کنوانسیون منع تبعیض باید تضمین نمایند که هیچ‌گونه تبعیض مستقیم یا تبعیض غیرمستقیم علیه زنان اعمال نشود. منظور از «تبعیض مستقیم» علیه زنان ناظر بر هرگونه رفتار متفاوت است که صراحتاً مبتنی بر جنس یا تفاوت‌های جنسیتی باشد.</p> <p>و «تبعیض غیرمستقیم» علیه زنان در مواقعی محقق می‌شود که یک قانون، سیاست، برنامه یا رویه در ارتباط با زنان و مردان ظاهراً موید برابری (خنثی) باشد، اما در عمل دارای آثار تبعیض‌آمیز است.</p> <p>بنابراین مشهود است که امروز فراتر از اصلاح قوانین و مقررات داخلی منطبق با اصل برابری جنسیتی مورد انتظار نهادهای بین‌المللی است.</p> <p>نکته:</p> <p>ماده ۱ کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان اعلام می‌کند: «عبارت "تبعیض علیه زنان"، به هرگونه تمایز، استثناء یا محدودیت براساس جنسیت ... اطلاق می‌شود».</p>	<p style="text-align: center;">منع تبعیض جنسیتی مستقیم و غیرمستقیم</p> <p style="text-align: center;">indirect direct or discrimination</p>
<p>The obligation to fulfil requires that States parties take a wide variety of steps to ensure that women and men enjoy equal rights de jure and de facto. States parties are under an obligation to respect, protect and fulfil the right to nondiscrimination of women and to ensure the development and advancement of women in order that they improve their position and implement their right of de jure and de facto or substantive</p>	<p>از جمله تعهدات دولت عضو در راستای تحقق برابری جنسیتی از منظر کمیته منع تبعیض علیه زنان آن است که دولت‌های عضو درصدد تحقق برابری قانونی (دوژوره) و برابری عملی (دوفاکتو) یا برابری ماهوی میان زنان و مردان باشند.</p> <p>به این معنا که علاوه بر تصویب قوانین و سیاست‌های متضمن برابری</p>	<p style="text-align: center;">برابری قانونی (دوژوره) و برابری عملی (دوفاکتو) یا برابری ماهوی</p> <p style="text-align: center;">de jure or de</p>

<p>equality with men. CEDAW, General recommendation No. ۲۸ on the core obligations of States parties under article ۲ of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women ۲۰۱۵, paras. ۹, ۱۶.</p>	<p>جنسیتی، باید در عمل تحقق برابری زنان با مردان را تضمین نمایند.</p>	<p>or facto equality substantive equality</p>
<p>Inherent to the principle of equality between men and women, or gender equality, is the concept that all human beings, regardless of sex, are free to develop their personal abilities, pursue their professional careers and make choices without the limitations set by stereotypes, rigid gender roles and prejudices. States parties are called upon to use exclusively the concepts of equality of women and men or gender equality and not to use the concept of gender equity in implementing their obligations under the Convention. CEDAW, General recommendation No. ۲۸ on the core obligations of States parties under article ۲ of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women ۲۰۱۵, para. ۲۲.</p>	<p>کمیته منع تبعیض علیه زنان بر کاربرد اصطلاح «برابری جنسیتی» میان زنان و مردان به طور انحصاری تأکید نموده است. و به طور صریح دولت‌های عضو از کاربرد اصطلاح «عدالت جنسیتی» منع شده‌اند. از آن جایی که در اسناد بین‌المللی و رویه نهاد‌های حقوق بشری بر تحقق برابری جنسیتی «equality gender» در تمام شئون فردی، خانوادگی و اجتماعی میان زنان و مردان تأکید شده است، و این رویکرد به طور کامل مورد پذیرش و قبول همه اعضای جامعه بین‌المللی از جمله برخی دولت‌های اسلامی قرار نگرفته است، طی سال‌های اخیر تلاش قابل توجهی در جهت طرح و تبیین مفهوم عدالت جنسیتی، «gender equity» به عنوان جایگزین برابری جنسیتی صورت گرفته است که کمیته منع تبعیض علیه زنان مخالفت جدی خود را با آن اعلام کرده است.</p>	<p>برابری جنسیتی و عدالت جنسیتی</p> <p>gender equality and gender equity</p>
<p>Non-discrimination ... ۳۱. The Committee is also concerned about the continued discrimination against children belonging to religious minorities, especially Baha'i children and Sunni children, as well as children who belong to minority ethnic and linguistic groups, children born out of wedlock, and to a certain extent, asylum-seeking and refugee children. Furthermore, it is concerned that lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) children continue to face discrimination because of their real or perceived sexual orientation or identity and that the same-sex sexual behaviour of adolescents above the current age of criminal responsibility is criminalized and punished with penalties ranging from flogging to the death penalty. ۳۲. The Committee recommends that the State party take</p>	<p>مصادیق تبعیض علیه کودکان در ملاحظات نهایی کمیته حقوق کودک در مورد گزارش دولت جمهوری اسلامی ایران:</p> <ul style="list-style-type: none"> • منع تبعیض علیه کودکان متعلق به اقلیت‌های مذهبی (کودکان بهائی و کودکان سنّی) • منع تبعیض علیه کودکان نامشروع (متولد شده خارج از چارچوب ازدواج) • منع تبعیض بر مبنای گرایش‌های جنسی علیه کودکان همجنس‌گرا (lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI)) children: از طریق جرم‌انگاری جرایم جنسی خصوصاً همجنس‌گرایی <p>کمیته حقوق کودک، در آخرین ملاحظات نهایی (Concluding)</p>	<p>اصل منع تبعیض علیه گروه‌های خاص کودکان: مفهوم‌سازی کودکان همجنس‌گرا</p> <p>lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex (LGBTI) children</p>

<p>effective measures, including accountability, to put an end to discrimination against religious, ethnic and linguistic minorities, children born out of wedlock and asylum-seeking and refugee children, and that it ensure that those responsible for any forms of discrimination against such groups are held accountable. Furthermore, the Committee recommends that the State party decriminalize same-sex relations and take measures to eliminate discrimination against LGBTI children.</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, paras. ۳۱-۳۲.</p>	<p>observations) خود درباره گزارشات دوره‌ای ایران (در سال ۲۰۱۶)، صراحتاً از دولت ایران درخواست کرده است که: از طریق جرم زدایی روابط جنسی میان افراد همجنس و اتخاذ اقدامات موثر در جهت امحای هر گونه تبعیض علیه کودکان همجنس‌گرا به تعهدات خود بر طبق کنوانسیون حقوق کودک (اصل منع تبعیض) عمل نماید.</p> <p>نکته بسیار حایز اهمیت در رویه و رویکرد اخیر کمیته حقوق کودک این است که به صراحت درصدد مفهوم سازی در زمینه «همجنس‌گرایی کودکان» گام نهاده است. شاید برای نخستین بار در ادبیات حقوق بین الملل بشر این مفهوم، با این صراحت، ورود پیدا کرده است. در رویه قبلی نهادهای بین‌المللی، عمدتاً صحبت از لزوم جرم زدایی از اقدامات و فعالیت‌های جنسی توأم با رضایت افراد بزرگسال (sex between consenting adults of the same gender)، مطرح بوده است و بر روی بزرگسال بودن، تأکید خاص می‌شد، اما اکنون نهادهای بین‌المللی، فراتر از بزرگسالان رفته و موضوع همجنس‌گرایی را صراحتاً و رسماً به کودکان و نوجوانان تسری داده است.</p>	
<p>the Committee is concerned about: ... Harassment, bullying and expulsion of LGBTI children from schools for failing to observe social expectations of femininity or masculinity; The Committee recommends that the State party: ... Prohibit, prevent and punish the harassment, bullying, and expulsion from schools of LGBTI children;</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, para. ۷۷-۷۸</p>	<p>کمیته حقوق کودک از اذیت و آزار کودکان دختر و پسر همجنس‌گرا، ترانس و دوجنسیتی (LGBTI) و اخراج آنها از مدارس ابراز نگرانی نموده است.</p> <p>و از دولت جمهوری اسلامی ایران می‌خواهد که با هر گونه اذیت و آزار گروه‌های فوق مقابله و جرم‌انگاری نماید.</p> <p>این توصیه‌های کمیته در حال است که همجنس‌گرایی در قوانین داخلی جرم‌انگاری و البته در رابطه با دو گروه دیگر یعنی افراد ترانس یا دوجنسیتی، رویکرد حمایتی و درمانی وجود دارد.</p>	<p>جرم‌زدایی از همجنس‌گرایی</p>
<p>A number of grounds on which discrimination is proscribed are outlined in article ۲ of the Convention, including the</p>	<p>کمیته حقوق کودک تصریح دارد که برخی موارد منع تبعیض در ماده ۲</p>	<p>منع تبعیض بر</p>

<p>child's, parent's or legal guardian's race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status. These also include sexual orientation, gender identity and health status, for example HIV status</p> <p>General comment No. ۴ (۲۰۰۳) on adolescent health and development in the context of the Convention on the Rights of the Child, Official Records of the General Assembly, Fifty-ninth Session, Supplement No. ۴۱ (A/۵۹/۴۱), annex X, para. ۶.</p> <p>General comment No. ۱۵ (۲۰۱۳) on the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health (art. ۲۴), para. ۸.</p>	<p>کنوانسیون حقوق کودک قید شده است، مانند منع تبعیض بر مبنای جنس، نژاد، رنگ، زبان، مذهب و ... و البته برخی موارد دیگر مانند گرایش‌های جنسی و هویت جنسی که در کنوانسیون تصریح نشده است را نیز شامل می‌گردد.</p>	<p>مبنای گرایش‌های جنسی و هویت جنسی sexual orientation, gender identity</p>
<p>Age is a prohibited ground of discrimination in several contexts. The Committee has highlighted the need to address discrimination against unemployed older persons in finding work, or accessing professional training or retraining, and against older persons living in poverty with unequal access to universal old-age pensions due to their place of residence. In relation to young persons, unequal access by adolescents to sexual and reproductive health information and services amounts to discrimination</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۰ (۲۰۰۹), para.۲۹.</p>	<p>یکی از مصادیق تبعیض بر مبنای «سن» در رویه نهادهای بین‌المللی:</p> <p>در نظریه تفسیری شماره ۲۰ ه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، صراحتاً بر اعمال هر گونه محدودیت در خصوص دسترسی نوجوانان به اطلاعات و خدمات سلامت جنسی و باروری، به عنوان یکی از مصادیق «تبعیض» مورد اشاره قرار گرفته است.</p> <p>نکته بسیار مهم این است که اولاً، قطعاً عدم لحاظ نمودن شرایط و مقتضیات سنی افراد در دسترسی به اطلاعات و خدمات، ابزار و شیوه‌های امور جنسی و باروری، مغایر با تأمین حقوق و مصلحت عالیه کودکان و نوجوانان خواهد بود. معضلاتی نظیر بارداری در سنین نوجوانی، سقط جنین نوجوانان و غیره، قطعاً از آثار و تبعات تحقق این آزادی ولنگار است که قربانی اصلی آن، بی‌تردید خود کودکان و نوجوانان خواهند بود. نکته دیگر اینکه، در رویه نهادهای بین‌المللی، مکرراً ازدواج زیر هجده سال، یکی از مصادیق رویه‌های زیانبار معرفی شده است، حال آنکه خود این نهادها در رویه و عمل، درصد نهادینه کردن آزادی و حقوق جنسی و باروری کامل همانند بزرگسالان، بطور نامشروع، ولنگار و خارج از چارچوب ازدواج‌اند؛ سوال جدی این است که چگونه قانونمند کردن روابط جنسی نوجوان در</p>	<p>منع تبعیض بر مبنای «سن» علیه نوجوانان در دسترسی به اطلاعات و خدمات باروری access by adolescents to sexual and reproductive health information and services</p>

	<p>قالب ازدواج در چارچوب حقوق و تکالیف خانوادگی و التزام پذیری مرد، نقض فاحش و شدید حقوق بشر نوجوان است، اما رواج و نهادینه کردن آزادی جنسی بی‌قید و نامشروع آنهم بطور کامل و بدون هیچ گونه تفاوتی با بزرگسالان، یکی از مصادیق مقابله با منع تبعیض بر مبنای سن و یکی از موارد حقوق بشر نوجوان است؟! </p>	
<p>Article ۲, paragraph ۲, lists the prohibited grounds of discrimination as “race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or <u>other status</u>”.</p> <p>“Other status” as recognized in article ۲, paragraph ۲, includes sexual orientation. States parties should ensure that a person’s sexual orientation is not a barrier to realizing Covenant rights, for example, in accessing survivor’s pension rights. In addition, gender identity is recognized as among the prohibited grounds of discrimination; for example, persons who are transgender, transsexual or intersex often face serious human rights violations, such as harassment in schools or in the workplace.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۰ (۲۰۰۹), para.۳۲</p>	<p>توسیع قلمرو اصل «منع تبعیض» به همجنس‌گرایان در پرتو نهادینه‌سازی و مفهوم سازی «منع تبعیض بر مبنای گرایش‌های جنسی»:</p> <p>در پاراگراف ۲ ماده ۲ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ممنوعیت تبعیض بر مبنای نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقاید سیاسی و غیره، خاستگاه ملی و اجتماعی، اموال، تولد و دیگر وضعیت‌ها، مورد تصریح قرار گرفته است. در نظریات تفسیری نهاد نظارتی بر اجرای این میثاق (کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی)، صراحتاً منع تبعیض بر مبنای «گرایش‌های جنسی» هم به عنوان یکی از مصادیق این «وضعیت‌های دیگر» مورد تصریح قرار گرفته است و بر همین مبنای دولت‌ها متعهد شده‌اند که از هر گونه اعمال تبعیض علیه کلیه افرادی که گرایش‌های همجنس‌گرایانه دارند (اعم از افراد بیمار که به دلیل اختلالات فیزیولوژیکی دارای این گرایش‌ها هستند و نیز افرادی که صرفاً به دلیل بی‌اخلاقی و ولنگاری دارای گرایش‌های همجنس‌گرایانه هستند)، اجتناب نمایند.</p> <p>توسعه مفهومی و اقدام در جهت مفهوم‌سازی، یکی از اولویت‌های نهادهای نظارتی در زمینه حقوق بین‌الملل بشر است که این اقدام را بطور خزنده و بعد از جذب حداکثری و التزام پذیری حداکثری دولت‌ها در قبال معاهدات حقوق بشری، در دستور کار خود دارند.</p> <p>نکته بسیار مهم این است که نهادهای بین‌المللی از جمله کمیته مذکور، در سال ۲۰۰۹، بتدریج و به آرامی و بطور تلویحی و ضمنی مفهوم «منع تبعیض</p>	<p>منع تبعیض بر مبنای «گرایش‌های جنسی»:</p> <p>نهادینه کردن و به رسمیت شناختن وضعیت و حقوق همجنس‌گرایان</p> <p>Non-Discrimination on Sexual Orientation</p>

بر مبنای گرایش‌های جنسی « را مطرح می‌کند اما چندین سال بعد در سال ۲۰۱۶ در نظریه تفسیری شماره ۲۲، با صراحت کامل از تعهدات دولت‌های عضو در خصوص به رسمیت شناختن حقوق و آزادی جنسی و باروری دسته‌جات مختلف همجنس‌گرایان اعم از lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons, (ICESCR, General Comment No. ۲۲ (۲۰۱۶), para ۳۰.. سخن به میان می‌آورد.

منع تبعیض علیه افراد بر مبنای گرایش‌های جنسی و حمایت از کلیه حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همجنس‌گرایان:

کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در ملاحظات نهایی (Concluding Observation) خود در مورد آخرین گزارش دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۱۳، بر لزوم جرم زدایی جرایم جنسی تأکید نمود. کمیته مذکور خاطر نشان کرده که بر طبق قوانین دولت جمهوری اسلامی، اقدامات و فعالیت‌های جنسی توأم با رضایت میان افراد همجنس، از شدیدترین جرایم است و تحت شرایطی مرتکب را مستحق شدیدترین مجازات‌ها از جمله اعدام می‌کند؛ همچنین اعضای متعلق به گروه‌های مختلف همجنس‌گرا (lesbian, gay, bisexual, and transgender) در برخورداری از حقوق از جمله حق مسکن، کار، سلامت و آموزش با تبعیض مواجه‌اند؛ کمیته به دولت ایران توصیه کرده که تمامی قوانین و مقررات خود را که منجر به اعمال تبعیض، تعقیب و مجازات افراد بر مبنای گرایش‌های جنسی یا هویت جنسی می‌شود رانسخ و ملغی نمایند و با هر گونه تبعیض علیه دسته‌جات مختلف همجنس‌گرا (lesbian, gay, bisexual and transgender) مقابله کنند.

نکته بسیار مهم این است که کمیته حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی در سال ۲۰۱۳ در ملاحظات نهایی خود در ارتباط با دولت ایران، صراحتاً بر لزوم

منع تبعیض
بر مبنای
گرایش‌های جنسی:
جرم زدایی از
همجنس‌گرایی و
کلیه جرایم جنسی

The Committee is concerned that consensual same-sex sexual activity is criminalized and that convicted persons may even receive the death penalty. It is also concerned that members of the lesbian, gay, bisexual, and transgender community face discrimination with respect to access to employment, housing, education and health care, as well as social stigma and marginalization (art. ۲).

The Committee recommends that the State party repeal or amend all legislation that results or could result in discrimination, prosecution and punishment of people because of their sexual orientation or gender identity. The Committee recommends that the State party take steps to combat and prevent discrimination and societal stigma against members of the lesbian, gay, bisexual and transgender community, and ensure their enjoyment of all the rights enshrined in the Covenant, including unhindered access to employment, social services, health care and education, in line with article ۲, paragraph ۲, of the Covenant and the Committee's general comment No. ۲۰ (۲۰۰۹) on non-discrimination in economic, social and cultural rights.

Concluding observations on the second periodic report of the Islamic Republic of Iran, adopted by the Committee at its fiftieth session (۲۹ April-۱۷ May ۲۰۱۳), E/C.۱۲/IRN/CO/۲, para.۷

	<p>جرم زدایی از تمامی جرایم جنسی و نیز منع هر گونه تبعیض علیه گرایش‌های جنسی تاکید کرده و این تعهدات را در واقع در پرتو ارائه تفسیر موسع از پاراگراف ۲ ماده ۲ میثاق ، بر دولت‌های عضو از جمله دولت ایران تحمیل کرده است.</p>	
<p>According to Article ۱۸ of Iran’s passport law, married women require their husband’s, or in an emergency situation, the local prosecutor’s, permission to apply for a passport...</p> <p>Vice President for Women and Family Affairs, Shahindokht Mowlverdi, stated on ۳۰ September ۲۰۱۵ that “until the law is revised, her office will look for [creating] exemptions so female athletes and scientists can leave the country to attend matches and conferences.” On ۲۳ November ۲۰۱۵, it was reported that Ms. Ardalan was allowed to accompany her team to Guatemala on a one-time pass from Tehran’s prosecutor to travel in the absence of her husband’s consent. In its response, the Government alleges that restrictions on women’s travel exist in order to protect women from harm.</p> <p>Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, A/HRC/۳۱/۶۹, ۲۰۱۶T para.۱۷.</p>	<p>لزوم اذن شوهر به عنوان یکی از مصادیق تبعیض جنسیتی علیه زنان:</p> <p>در گزارش اخیر گزارشگر ویژه وضعیت حقوق بشر در ایران که در سال ۲۰۱۶، ارائه شد، یکی از ایرادات حقوق بشری در زمینه زنان، لزوم اذن شوهر برای خروج از کشور زنان است، در این گزارش آمده است که بر طبق قوانین دولت ایران، زنان برای سفر خارجی و دریافت گذرنامه، باید اذن شوهر را لزوماً کسب نمایند.</p>	<p>یکی از مصادیق تبعیض جنسیتی: لزوم اذن شوهر برای دریافت گذرنامه</p>

کلیشه‌های جنسیتی Gender-based stereotypes

مستندات در اسناد بین‌المللی	توضیحات	مفهوم
<p>Gender-based stereotypes, assumptions and expectations related to women being the subordinates of men and their role being solely as caregivers and mothers, in particular, are obstacles to substantive gender equality, including the equal right to sexual and reproductive health, and need to be modified or eliminated, as does the role of men solely as heads of household and breadwinners.^{۲۳} At the same time, special measures, both temporary and permanent, are necessary to accelerate the de facto equality of women and to protect maternity.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲۷.</p>	<p>کلیشه‌های جنسیتی یکی از موانع برخورداری از سلامت جنسی و باروری:</p> <p>از دیدگاه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، نهادینه شدن کلیشه‌های جنسیتی و محدود کردن نقش زنان به مادری، قوانین و رویه‌هایی نظیر ریاست مردان بر خانواده و فرعی قلمداد کردن زنان در مقایسه با مردان، یکی از موانع جدی برخورداری از سلامت جنسی و باروری است که باید بطور جدی از سوی دولتها مورد مقابله قرار گیرد.</p>	<p>کلیشه‌های جنسیتی و سلامت جنسی و باروری</p> <p>Gender-based the & stereotypes equal right to sexual and reproductive health</p>
<p>Measures aimed at assisting workers to reconcile work with family responsibilities should not reinforce stereotyped assumptions that men are the main breadwinners and that women should bear the main responsibility for the household.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۳ (۲۰۱۶), para.۳۶.</p>	<p>برقراری سازش مین نقش‌های خانوادگی و حق کار زنان و مردان بدون نهادینه کردن نقش‌های خاوادگی متفاوت برای زن و مرد در خانواده:</p> <p>کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نظریه تفسیری شماره ۲۳، صراحتاً تأکید می‌کند که دولت‌ها باید با کلیشه‌های جنسیتی نظیر اینکه مردان، نان آور خانواده هستند و زنان عمده کار و مسئولیت‌شان، امور خانوادگی است، مقابله نمایند و به صراحت و بطور بسیار جزئی و مصداقی، ذیل موضوع «حق کار و اشتغال»، این موضوع را مطرح کرده است.</p> <p>نکته قابل تأمل این است که نهادهای بین‌المللی، فارغ از توجه به رضایت و خواست خود زنان و نیز فارغ از توجه به تأمین مصالح و منافع زنان و نیز اعضای خانواده، صرفاً بر مبنای «فرد گرایی مطلق»، درصدد نادیده گرفتن تفاوت‌ها و</p>	<p>مقابله با کلیشه‌های جنسیتی و نقش‌های خانوادگی مردان و زنان در حق کار و اشتغال</p> <p>Combat to stereotyped assumptions</p>

	<p>ویژگی‌های خلقتی زنان و مردان و لزوم نقش‌پذیری متفاوت و در عین حال عادلانه آنها در خانواده می‌باشند.</p>	
<p>States must recognize, and take measures to rectify, entrenched social norms and power structures that impair the equal exercise of that right, such as gender roles, which have an impact on the social determinants of health. Such measures must address and eliminate discriminatory stereotypes, assumptions and norms concerning sexuality and reproduction that underlie restrictive laws and undermine the realization of sexual and reproductive health. ICESCR, General Comment No. ۲۲ (۲۰۱۶), para. ۳۵.</p>	<p>تعهد دولتها به امحای هنجارها و ساختارهای اجتماعی در خصوص کلیشه‌های جنسیتی و نقش‌پذیری متفاوت زنان و مردان در خانواده: در رویه نهادهای بین‌المللی از جمله کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، کلیشه‌های جنسیتی و نقش‌های جنسیتی به عنوان یکی از مصادیق نقض حق سلامت جنسی و باروری به رسمیت شناخته شده است.</p>	<p>نقش‌ها و کلیشه‌های جنسیتی: یکی از مصادیق نقض حق سلامت جنسی و باروری gender roles and discriminatory stereotypes</p>

حق سلامت جنسی و باروری right to sexual and reproductive health

مستندات در اسناد بین‌المللی	توضیحات	مفهوم
<p>The right to sexual and reproductive health is an integral part of the right to health enshrined in article ۱۲ of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), the right to sexual and reproductive health (article ۱۲ of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights</p>	<p>نهادینه کردن حق سلامت جنسی و باروری از طریق تفسیر و توسعه حق سلامت مندرج در میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی:</p> <p>ماده ۱۲ میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مورد حق سلامت است؛ در متن ماده هیچ‌گونه تصریح و اشاره‌ای به موضوع «سلامت جنسی و باروری» نشده است، اما در نظریات تفسیری بعدی کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (که نهاد نظارتی بر اجرای میثاق مذکور است)، صراحتاً و بسیار مفصل، طی صدور یک نظریه تفسیری (شماره ۲۲) در سال ۲۰۱۶، حق سلامت جنسی و باروری به عنوان یکی از مصادیق مهم و انفکاک‌ناپذیر از حق سلامت برشمرده شده و به دولت‌ها تعهدات جدی و بسیار موسع در این رابطه، تحمیل شده است. حق سلامت یکی از مصادیق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که تاکنون مورد اتفاق نظر از سوی تمامی دولت‌های عضو بوده است و از جمله حقوقی است که تنوع فرهنگی موجود میان دولت‌های مختلف از جمله کشورهای اسلامی که قوانین و رویه آنها مبتنی بر موازین اسلامی و اخلاقی است، در التزام‌پذیری نسبت به آن (حق سلامت) چندان تأثیرگذار نبوده است و بطور نمونه می‌توان به رویه دولت جمهوری اسلامی ایران اشاره نمود که همواره در گزارشاتی که به نهادهای نظارتی ارائه کرده است، از پیشرفت‌هایی که در زمینه حق سلامت در کشور بوقوع پیوسته، اقدام به ارائه گزارش کرده است، و همواره رویکرد دولت‌ها نسبت به حق سلامت، رویکرد موافق بوده است، اما در دهه اخیر، شاهد آن هستیم که نهادهای نظارتی از خنثی بودن و اجماع و توافق دولت‌های مختلف نسبت به حق سلامت، سوء استفاده‌های بسیار زیادی بعمل آورده‌اند و یکی از مهم‌ترین اقدامات، توسعه مفهومی حق سلامت و تسری آن به مفهوم «سلامت جنسی و باروری»</p>	<p>نهادینه کردن حق سلامت جنسی و باروری از طریق تفسیر موسع «حق سلامت» و توسعه قلمروی تعهدات دولت‌ها</p> <p>the right to sexual and reproductive health</p>

	<p>(the right to sexual and reproductive health) بوده است و ذیل به رسمیت شناختن و نهادینه کردن حق سلامت جنسی و باروری در جهت توسعه قلمروی تعهدات دولت‌های عضو در حیطه‌ها و زمینه‌هایی اقدام شده است که به عنوان مواضع چالش برانگیز و اختلافی شدید حتی میان خود دولت‌های توسعه یافته قلمداد می‌شود، بطور نمونه می‌توان به حمایت از حق سلامت جنسی و باروری هم جنس گرایان، جواز سقط جنین، آموزش جنسی و آزادی جنسی همگانی از جمله نوجوانان اشاره نمود که به تفصیل در ذیل مورد بررسی قرار گرفته است. از جمله مهمترین این اقدامات نهادهای نظارتی، صدور نظریه تفسیری شماره ۲۲ توسط کمیته حقوق اقتصادی و فرهنگی در سال ۲۰۱۶ می‌باشد که تحت عنوان «حق سلامت جنسی و باروری» است.</p>	
<p>Most recently, the ۲۰۳۰ Agenda for Sustainable Development includes goals and targets to be achieved in the area of sexual and reproductive health. the ۲۰۳۰ Agenda for Sustainable Development, adopted by the General Assembly in September ۲۰۱۵. Goal ۳ of the ۲۰۳۰ Agenda is “Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages”, and Goal ۵ is “Achieve gender equality and empower all women and girls”.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۱</p>	<p>استناد نظریه تفسیری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به هدف ۳ سند اهداف توسعه پایدار در مورد حق سلامت، جهت نهادینه کردن حق سلامت جنسی و باروری:</p> <p>یکی از اهداف مهم سند اهداف توسعه پایدار (۲۰۳۰)، تضمین برخورداری از حق سلامت جنسی و باروری است، در هدف ۳ (در مورد سلامت رفاه) و هدف ۵ (برابری جنسیتی و توان‌افزایی زنان و دختران) از سند اهداف توسعه پایدار، برخورداری همگان از «سلامت و رفاه» مورد تصریح قرار گرفته اما در رویه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، یکی از مصادیق این هدف قطعاً دربرگیرنده «حق سلامت جنسی و باروری» است.</p> <p>استناد نهادهای نظارتی از جمله کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به اهداف مندرج در سند «اهداف توسعه پایدار» بیش از پیش می‌تواند موید اهمیت این سند و لزوم توجه بیشتر دولت‌ها در رابطه با التزام‌پذیری در قبال این سند، باشد. کمیته مذکور، با استناد به اهداف ۳ و ۵ سند اهداف توسعه پایدار، صراحتاً دولت‌های عضو میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از جمله دولت جمهوری اسلامی را در قبال به رسمیت شناختن کامل حق سلامت جنسی و باروری برای همگان مسوول و متعهد شناخته است؛ از این رو، بررسی رویه نهادهای نظارتی موید این مهم است که باید به دور از ساده‌انگاری و با اتخاذ ژرف اندیشی و واقع بینی بیشتر دولت جمهوری اسلامی در عرصه روابط بین‌المللی و خصوصاً التزام‌پذیری در قبال تعهدات بین‌المللی و اسنادی از جمله سند اهداف توسعه پایدار، نقش آفرینی نماید.</p>	<p>سلامت جنسی و باروری مرتبط با اهداف ۳ و ۵ سند اهداف توسعه پایدار the ۲۰۳۰ Agenda for Sustainable Development & sexual and reproductive health</p>

<p>Due to numerous legal, procedural, practical and social barriers, access to the full range of sexual and reproductive health facilities, services, goods and information is seriously restricted. In fact, the full enjoyment of the right to sexual and reproductive health remains a distant goal for millions of people, especially for women and girls, throughout the world.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲.</p>	<p>لزوم مقابله با محدودیت و موانع قانونی، عملی و اجتماعی جهت دسترسی کامل زنان و دختران به حق سلامت جنسی و باروری:</p> <p>کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تصریح دارد با توجه به موانع و محدودیت‌های قانونی، عملی، رویه‌ای و اجتماعی، در عمل، برخورداری کامل افراد از دسترسی به امکانات، تجهیزات، خدمات، کالاها و اطلاعات مربوط به سلامت جنسی و باروری با محدودیت‌های جدی مواجه است. در واقع، برخورداری کامل از سلامت جنسی و باروری برای میلیون نفر خصوصاً زنان و دختران در سراسر جهان، به عنوان یک هدف بسیار بعید الوصول تلقی می‌شود.</p> <p>نکته بسیار مهم، توجه به رویکرد کاملاً عملیاتی (practical) نهادهای نظاتی خصوصاً در دهه-های اخیر است، بدین معنا که صرفاً به طرح بحث نظری پیرامون به رسمیت شناختن حق سلامت جنسی و باروری بسنده نمی‌نمایند و بلافاصله بر لزوم در دسترس بودن، ارزان بودن و آموزش کلیه ابزار و وسایل مرتبط با امور جنسی و باروری از جمله کاندوم، ابزارهای و داورهای سقط جنین، داروهای پیشگیری از بارداری و غیره اشاره می‌شود و دولت‌ها در قبال آنها به شکل عملیاتی ملتزم می‌شوند.</p>	<p>سلامت جنسی و باروری زنان و دختران</p> <p>the full enjoyment of the right to sexual and reproductive for health women and girls</p>
<p>Certain individuals and population groups that experience multiple and intersecting forms of discrimination that exacerbate exclusion in both law and practice, such as lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons and persons with disabilities, the full enjoyment of the right to sexual and reproductive health is further restricted.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲.</p>	<p>گروه‌های هدف و آسیب پذیر در مورد حق سلامت جنسی و باروری:</p> <p>بر طبق نظریه تفسیری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، برخی از افراد و گروه‌ها از جمله زنان همجنس‌گرا، مردان همجنس‌گرا، ترانس‌ها، افرادی که دارای مشکل بیولوژیکی دوجنسیتی بودن هستند، معلولان و غیره از حق دسترسی به سلامت جنسی و باروری محروم‌اند.</p> <p>یکی از چالش‌های جدی نظام حقوق بین‌الملل بشر با موازین اسلامی و اخلاقی، این است که در زمینه موضوع چالش برانگیز و اختلافی «همجنس‌گرایان»، در رویه نهادهای نظارتی، تأکید بر وحدت و یکنواخت‌سازی رویکرد دولت‌ها شده است بدین معنا که دولت‌ها باید حقوق و آزادی‌های جنسی کلیه افراد اعم از افرادی که به دلیل اختلالات جسمی و بیولوژیکی، ناخواسته و بدون اراده، با اختلال همجنس‌گرایی مواجه‌اند – که در رابطه با این گروه، اقدام به درمان می‌شود – و نیز افرادی که بدون هیچگونه مبنای فیزیولوژیک فقط به دلیل ولنگاری جنسی، دارای گرایش‌های غیراخلاقی همجنس‌گرایانه هستند را به رسمیت بشناسند و کلیه قوانین، هنجارهای اجتماعی و</p>	<p>به رسمیت شناختن حق سلامت جنسی و باروری گروه‌های آسیب پذیر</p> <p>Certain individuals and population groups that experience multiple and intersecting forms of</p>

	ارزش‌های اخلاقی دالّ بر محدود نمودن گروه اخیر را ملغی نمایند.	discrimination
<p>The present general comment is aimed at assisting State parties in their implementation of the Covenant and fulfilling their reporting obligations thereunder. It concerns primarily the obligation of States parties to ensure every individual's enjoyment of the right to sexual and reproductive health, as required under article ۱۲, but is also related to other provisions of the Covenant.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۳.</p>	<p>تعهد الزام آور برای دولتهای عضو میثاق در قبال حق سلامت جنسی و باروری از طریق توسیع قلمرو ماده ۱۲:</p> <p>به رسمیت شناختن تعهدات الزام آور برای دولتها در خصوص حق سلامت جنسی و باروری از طریق توسعه دامنه تعهدات دولتها بر طبق میثاق در نظریه تفسیری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی</p> <p>در چارچوب نظام حقوق بین‌الملل بشر، ارائه نظریات تفسیری به عنوان یکی از ابزارهای نظارتی نهادهای بین‌المللی قلمداد می‌شود، و کارکرد مهم این نظریه تفسیری، توسیع قلمرو و دامنه تعهدات دولتها فراتر از متن و منطوق معاهدات حقوق بشری است، دولت ایران به عنوان یکی از اعضای میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی فرهنگی باید با بررسی و مذاقه بر نظریات تفسیری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناظر بر اجرای این معاهده حقوق بشری، این مهم را همواره مد نظر داشته باشد که مفاهیم مندرج در میثاق در پرتو تفاسیر ارائه شده توسط کمیته، در حال توسیع و گسترش است و هر گونه التزام پذیری باید با لحاظ این ملاحظات واقع بینانه صورت بگیرد، شاید تا قبل از تحولات اخیر، در زمینه حق سلامت، دولت ایران همواره درصد اعلام التزام پذیری مطلق و تام خویش در رابطه با میثاق مذکور و نهاد نظارتی بر آن بر آمده است، اما توسعه مفهومی حق سلامت، این تامل جدی را بدنبال دارد که دولتها خصوصا کشورهای اسلامی، در تبیین و ارائه خطوط قرمز خود که تعارضات جدی با موازین شرع مقدس اسلام و موازین اخلاقی است، بر بیابند.</p>	<p>توسعه قلمرو تعهدات دولتها در رابطه با سلامت جنسی و باروری</p> <p>The expansion of obligation of States parties to ensure every individual's enjoyment of the right to sexual and reproductive health</p>
<p>The freedoms include the right to make free and responsible decisions and choices, free of violence, coercion and discrimination, regarding matters concerning one's body and sexual and reproductive health.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۵</p>	<p>حق بر بدن و حق سلات جنسی و باروری:</p> <p>حق هر فرد در اتخاذ تصمیمات آزادانه و مسوولانه، منع خشونت، اجبار و تبعیض در مورد کلیه امور مربوط به بدن و سلامت جنسی و باروری مورد تصریح کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار دارد.</p> <p>حق بر بدن که در ادبیات معاصر حقوق بین‌الملل بشر در حال نهادینه شدن است و در نظریه تفسیری کمیته نیز مورد تصریح قرار گرفته است، از جمله مفاهیم و موضوعاتی است ک در</p>	<p>حق بر بدن و سلامت جنسی و باروری</p> <p>Right to body & sexual and reproductive health.</p>

	<p>تعارضات جدی با حق عفاف و حجاب است. بطور نمونه در دهه‌های اخیر، شاهد آن بوده‌ایم که حق بر بدن از سوی جریان فمینیسم اسلامی که مبادرت به اقدامات هنجارشکنانه از جمله حضور در مجامع عمومی به حالت عریان کامل نموده اند مورد استناد قرار گرفته است. همچنین تصمیم-گیری آزادانه زنان در امور جنسی و باروری، ناظر بر اختیار تام زنان در تصمیم‌گیری در مورد باروری و فرزندآوری بدون نیاز به رضایت همسر است.</p>	
<p>to realize the right to sexual and reproductive health, States parties must address the social determinants as manifested in laws, institutional arrangements and social practices that prevent individuals from effectively enjoying in practice their sexual and reproductive health. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۸.</p>	<p>لزوم الغای هنجارهای اجتماعی محدودکننده حق سلامت جنسی و باروری توسط دولتها: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با اشراف به تنوع فرهنگی موجود در رویه دولتهای عضو میثاق، تاکید کرده است که کلیه دولتها باید هنجارهای اجماعی خود را که در قوانین و رویه آنها تجلی پیدا کرده و عملاً باعث ایجاد محدودیت‌هایی جهت برخورداری کامل افراد از حق سلامت جنسی و باروری است را ملغی نمایند.</p>	<p>مقابله با هنجارهای اجتماعی محدودکننده آزادی جنسی و باروری افراد Combat to the social determinants that prevent individuals from effectively enjoying in practice their sexual and reproductive health</p>
<p>the right to sexual and reproductive health, combined with the right to education (articles ۱۳ and ۱۴) and the right to non-discrimination and equality between men and women (articles ۲ (۲) and ۳), entails a right to education on sexuality and reproduction that is comprehensive, non-discriminatory,</p>	<p>پیوستگی حق سلامت جنسی و باروری با سایر حقوق: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر ارتباط پیوسته این حق با حق آموزش (دسترسی به آموزش کامل جنسی)، منع تبعیض جنسیتی (برابری کامل زنان و مردان در برخورداری از حقوق جنسی و باروری)، حق کار و اشتغال (حمایت از حق کار افراد آسیب پذیر از جمله افراد همجنس‌گرا و افراد دوجنسیتی) تصریح دارد.</p>	<p>پیوستگی حق سلامت جنسی و باروری با سایر حقوق Combination of the right to sexual and</p>

<p>evidence-based, scientifically accurate and age appropriate. The right to sexual and reproductive health, combined with the right to work (article ۶) and just and favourable working conditions (article ۷), as well as the right to non-discrimination and equality between men and women, also requires States to ensure employment with maternity protection and parental leave for workers, including workers in vulnerable situations, such as migrant workers or women with disabilities, as well as protection from sexual harassment in the workplace and prohibition of discrimination based on pregnancy, childbirth, parenthood, sexual orientation, gender identity or intersex status.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۹.</p>	<p>در ادبیات و گفتمان حقوق بین الملل بشر، منع تبعیض بر مبنای گرایش جنسی (sexual orientation) یا هویت جنسی (gender identity)، ناظر بر منع تبعیض علیه تمامی گروه‌های همجنس‌گرا است، اعم از ترانس‌ها و افرادی که به دلیل اختلالات جنسی بیولوژیکی در این گروه قرار دارند و نیز افرادی که بدون هیچ گونه منشا اختلالات زیستی یا بیولوژیکی صرفاً بر مبنای ولنگاری جنسی، تمایلات همجنس‌گرایانه دارند.</p>	<p>reproductive health to other rights.</p>
<p>denial of abortion often leads to maternal mortality and morbidity, which in turn constitutes a violation of the right to life or security, and in certain circumstances can amount to torture or cruel, inhuman or degrading treatment.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۱۰.</p>	<p>حق سقط جنین یکی از مصادیق حق سلامت جنسی و باروری:</p> <p>از منظر کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ممانعت از سقط جنین، یکی از عوامل مرگ و میر مادران است که نقض حق حیات، حق سلامت و حق امنیت زنان است و در مواردی می‌تواند مصداق شکنجه، رفتار غیرانسانی و تحقیرکننده محسوب شود.</p> <p>در دهه اخیر شاهد آن هستیم که موضوعات اختلافی و چالش برانگیز نظیر سقط جنین که تاکنون نتوانسته است اجماع جهانی همه دولت‌ها را جلب نماید، تحت لوای عنوان خنثی و مورد توافق «حق سلامت» بطور خزنده و تدریجی در حال نهادینه شدن و تحمیل شدن به دولت‌ها است و همین امر، قطعاً دقت نظر و دوری از ساده انگاری بیشتری را از سوی دولت‌ها خصوصاً دولت جمهوری اسلامی ایران ایجاب می‌نماید.</p>	<p>سقط جنین و حق سلامت جنسی و باروری & Abortion right to sexual and reproductive health</p>

<p>The realization of the rights of women and gender equality, both in law and in practice, requires repealing or reforming discriminatory laws, policies and practices in the area of sexual and reproductive health. Removal of all barriers interfering with access by women to comprehensive sexual and reproductive health services, goods, education and information is required. To lower rates of maternal mortality and morbidity requires emergency obstetric care and skilled birth attendance, including in rural and remote areas, and prevention of unsafe abortions. Preventing unintended pregnancies and unsafe abortions requires States to adopt legal and policy measures to guarantee all individuals access to affordable, safe and effective contraceptives and comprehensive sexuality education, including for adolescents; to liberalize restrictive abortion laws; to guarantee women and girls access to safe abortion services and quality post-abortion care, including by training health-care providers; and to respect the right of women to make autonomous decisions about their sexual and reproductive health.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲۸.</p>	<p>برخی از اهم ملزومات به رسمیت شناختن برابری جنسیتی برای زنان در قانون و رویه از منظر کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی عبارتند از:</p> <p>اصلاح و نسخ کلیه قوانین و مقررات، سیاست‌ها و رویه‌های تبعیض آمیز در زمینه سلامت جنسی و باروری. امحای کلیه موانعی که دسترسی کامل و جامع زنان به خدمات، ابزارها، آموزش و اطلاعات مربوط به سلامت جنسی و باروری را محدود می‌کند. ممانعت از سقط جنین غیرایمن و پیشگیری از حاملگی اجباری و تضمین دسترسی کلیه افراد به پیشگیری از بارداری مناسب، موثر و ایمن و نیز دسترسی همگان از جمله نوجوانان به آموزش جنسی کامل و امحای قوانین محدودکننده سقط جنین به منظور تحقق استقلال زنان جهت تصمیم‌گیری در امور سلامت جنسی و باروری.</p>	<p>منع جرم انگاری سقط جنین یا ترویج سقط جنین ایمن به عنوان ملزومات سلامت جنسی و باروری</p> <p>The realization of the rights of women and gender equality,</p>
<p>States must guarantee physical and mental health care for survivors of sexual and domestic violence in all situations, including access to post-</p>	<p>تعهد دولت‌ها به حمایت از سلامت روانی و جسمانی قربانیان خشونت خانگی از طریق قانونمند کردن و تسهیل سقط جنین</p>	<p>حمایت از قربانیان خشونت خانگی از</p>

<p>exposure prevention, emergency contraception and safe abortion services. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۵.</p>	<p>کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قائل است دولت‌های عضو میثاق متعهد شده‌اند که به منظور حمایت از حق سلامت جسمی و روانی قربانیان خشونت خانگی، زمینه لازم جهت سقط جنین و زایمان فوری و اورژانسی را فراهم نمایند.</p>	<p>طریق قانونمند کردن سقط جنین safe abortion services for survivors of sexual and domestic violence</p>
<p>States parties should give information on any measures taken by the State to help women prevent unwanted pregnancies, and to ensure that they do not have to undergo life-threatening clandestine abortions. HRC, General Comment No. ۲۸ ۲۰۰۰, para.۱۰.</p>	<p>توسیع قلمرو حق حیات زنان و تعهد دولتها به تسهیل سقط جنین: کمیته حقوق بشر در نظریه تفسیری شماره ۲۸ صراحتاً مبادرت به ارائه تفسیر موسع از تعهدات دولتها بر طبق ماده ۶ نموده و دولتها را ملتزم کرده است مبادرت به اتخاذ اقدامات لازم جهت تسهیل پیشگیری از بارداری ناخواسته و نیز تسهیل سقط جنین در صورت بارداری نمایند.</p>	<p>تسهیل سقط جنین (ناخواسته): یکی از مصادیق حمایت از حق سلامت باروری و جنسی زنان</p>
<p>Essential medicines should also be available, including a wide range of contraceptive methods, such as condoms and emergency contraception, medicines for abortion and for post-abortion care, and medicines, including generic medicines, for the prevention and treatment of sexually transmitted infections and HIV. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۱۳.</p>	<p>دسترسی کامل به تمامی ابزارها و شیوه‌های پیشگیری از بارداری: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تاکید دارد حق سلامت جنسی و باروری متضمن دسترسی کامل به داروها و ابزارهای پیشگیری از بارداری از جمله کاندوم و داروهای سقط جنین و غیره است. متعاقب اتخاذ سیاست‌های کلان نظام جمهوری اسلامی ایران مبنی بر محدود کردن راهبردهای کنترل جمعیت و اقدام در جهت ازدیاد جمعیت، خصوصاً در دهه‌های اخیر، شاهد اعمال فشار از سوی نهادهای بین المللی مبنی بر اتخاذ قوانین و رویه در جهت پیشگیری از بارداری هستیم. یکی از چالش‌های جدی نظام اسلامی با رویه نهادهای بین المللی این است که یکی از اقتضانات حق سلامت جنسی در نظام حقوق بین الملل بشر، برقراری رابطه جنسی آزاد و نامشروع و حق دسترسی به ابزارهای پیشگیری در تمامی این روابط غیرانسانی است، در حالی که در نظام انسانی</p>	<p>پیشگیری از بارداری و سلامت جنسی و باروری contraceptive right & methods to sexual and reproductive health to other rights.</p>

	<p>اسلامی، استیفای حقوق انسانی بشر این است که سلامت جنسی و باروری بطور مشروع و با محوریت خانواده مورد حمایت قرار گیرد.</p>	
<p>As elaborated in the Committee's general comment No. ۱۴, accessibility includes physical accessibility, affordability and information accessibility. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), paras. ۱۵-۲۱.</p>	<p>تبیین جزییات تعهدات دولتها در رابطه با پیشگیری از بارداری و سقط جنین: دسترس بودن، ارزان بودن، آموزش شیوه‌های کاربری داروها و ابزارهای سقط جنین و پیشگیری از بارداری،</p>	
<p>It is also concerned about the Bill on the Comprehensive Population and Family Excellence Plan, which places significant restrictions on accessing contraceptives and criminalizes abortion-related medical services. The Committee draws the State party's attention to its general comment No. ۱۵ (۲۰۱۳) on the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health, and recommends that the State party take all necessary measures to prevent early pregnancies by prohibiting child marriages and providing access to contraceptives and to safe abortion, and to post-abortion care services, throughout the country. It also recommends that the State party decriminalize abortions in all circumstances and ensure that the views of the pregnant girl are always heard and respected in abortion decisions. Concluding observations on the combined third and fourth periodic</p>	<p>کمیته حقوق کودک در آخرین ملاحظات نهائی خود در مورد دولت جمهوری اسلامی ایران از سیاست‌های کلان جمعیتی کشور مبنی بر افزایش جمعیت و ایجاد محدودیت‌هایی در دسترسی به امکان پیشگیری و نیز جرم‌انگاری خدمات درمانی مربوط به سقط جنین ابراز نگرانی نموده است. همچنین ممنوعیت ازدواج کودکان (افراد زیر ۱۸ سال)، به عنوان راهکاری برای مقابله با بارداری-های زود هنگام مورد تاکید کمیته قرار دارد و اینکه دسترسی به خدمات پیشگیری و سقط جنین ایمن باید در دسترس باشد. جرم‌زدائی از سقط جنین در همه شرایط و اوضاع و احوال از جمله توصیه‌های جدید کمیته حقوق کودک به کشور ما است.</p>	<p>ابراز نگرانی از سیاست‌های جمعیتی جمهوری اسلامی ایران: منع سقط جنین، ازدواج زیر ۱۸ سال، تمهید سقط جنین ایمن؛ توصیه‌ها: جرم‌زدائی از سقط جنین در همه شرایط.. شنیده شدن نظرات زنان و دختران در تصمیمات سقط جنین (حذف شوهر یا والدین) safe abortion, decriminalize abortions in all</p>

<p>reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, paras. ۶۹-۷۰.</p>		<p>circumstances</p>
<p>Non-discrimination, in the context of the right to sexual and reproductive health, also encompasses the right of all persons, including lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons, to be fully respected for their sexual orientation, gender identity and intersex status. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲۳.</p>	<p>منع هر گونه تبعیض علیه افراد همجنس‌گرا منع تبعیض در سلامت جنسی و باروری، از نگاه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی متضمن آن است که کلیه افراد از جمله زنان و مردان همجنس‌گرا (که بدون هیچ گونه اختلال جنسی بیولوژیکی، تمایل به همجنس‌گرایی دارند) بطور کامل از حقوق و آزادی‌های جنسی و باروری برخوردار باشند.</p>	<p>منع تبعیض بر مبنای گرایش‌های جنسی و هویت جنسی Non-discrimination on sexual orientation and gender identity</p>
<p>Criminalization of sex between consenting adults of the same gender or the expression of one's gender identity is a clear violation of human rights. Likewise, regulations requiring that lesbian, gay, bisexual transgender and intersex persons be treated as mental or psychiatric patients, or requiring that they be "cured" by so-called "treatment", are a clear violation of their right to sexual and reproductive health. State parties also have an obligation to combat homophobia and transphobia, which lead to discrimination, including violation of the right to sexual and reproductive health. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲۳.</p>	<p>منع هر گونه جرم‌انگاری امور جنسی از جمله همجنس‌گرایی کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تصریح دارد هر گونه جرم‌انگاری اقدامات ارادی افراد بزرگسال در رابطه با برقراری رابطه جنسی با افراد همجنس، نقض آشکار حقوق بشر است؛ همچنین کلیه قوانین و رویه‌هایی که همجنس‌گرایی افراد را به عنوان بیماری روانی و جسمی قلمداد می‌کند، باید ملغی گردد. که این امر در تعارض آشکار با قوانین داخلی و موازین شرع مقدس اسلام خصوصا در مبحث حدود است.</p>	<p>منع جرم‌انگاری مسایل جنسی Non-criminalization of sex</p>
<p>The experiences of women of systemic discrimination and violence throughout</p>	<p>منع هر گونه تبعیض علیه زنان در سلامت جنسی و باروری</p>	<p>استقلال زنان در</p>

<p>their lives require comprehensive understanding of the concept of gender equality in the right to sexual and reproductive health. Non-discrimination on the basis of sex, as guaranteed in article ۲ (۲) of the Covenant, and the equality of women, as guaranteed in article ۳, require the removal of not only direct discrimination but also indirect discrimination, and the ensuring of formal as well as substantive equality.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۲۶.</p>	<p>کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تصریح دارد برخورداری از سلامت جنسی و باروری، متضمن برخورداری کامل زنان از این حق در مقایسه با مردان و منع هرگونه تبعیض و خشونت علیه زنان است.</p> <p>برخورداری کامل زنان از حق سلامت جنسی و باروری، ناظر بر منع مداخله شوهر در تصمیم‌گیری در امر باروری و فرزندآوری است.</p>	<p>برخورداری از حق سلامت جنسی و باروری و منع تبعیض بر مبنای جنسیت</p> <p>the right to sexual and reproductive health and Non-discrimination on the basis of sex,</p>
<p>States parties must provide information to enable the Committee to assess the effect of any laws and practices that may interfere with women's right to enjoy privacy and other rights protected by article ۱۷ on the basis of equality with men ... Another area where States may fail to respect women's privacy relates to their reproductive functions, for example, where there is a requirement for the husband's authorization to make a decision in regard to sterilization; where general requirements are imposed for the sterilization of women, such as having a certain number of children or being of a certain age, or where States impose a legal duty upon doctors and other health personnel to report cases of women who have undergone abortion.</p>	<p>کمیته حقوق بشر (به عنوان رکن نظارتی بر میثاق حقوق مدنی و سیاسی) در نظریه تفسیری شماره ۲۸ برخی از مصادیق تعرض به حریم خصوصی زنان در امور مرتبط با سلامت جنسی و باروری را بیان کرده است: در مواردی که عقیم سازی زنان و پیشگیری از بارداری منوط به رضایت شوهر است، در مواردی که عقیم کردن زن منوط به داشتن تعداد معینی فرزند باشد، مواردی که از سقط جنین ممانعت بعمل می‌آید و یا مواردی که کادر درمان و پزشکی، ملزم به ارائه گزارش در خصوص موارد سقط جنین زنان می‌باشند.</p> <p>نکته قابل توجه این است که در خانواده، پدر نیز قطعا از حق پدر شدن برخوردار است و قطعا به عنوان فرد تاثیرگذار و ذیحق در مسئله بارداری باید مشارکت داشته باشد و این موارد، قطعا در زمره حریم خصوصی فردی و مطلق زنان قلمداد نمی‌گردد.</p>	<p>حریم خصوصی زنان در امور سلامت جنسی و باروری: منع مداخله شوهر در پیشگیری و تعهد کادر درمانی به عدم اطلاع رسانی به وی، عدم جواز سقط جنین.</p> <p>Right to Privacy of Women in relation to reproductive functions</p>

<p>HRC, General Comment No. ۲۸ ۲۰۰۰, para.۲۰.</p>		
<p>Individuals belonging to particular groups may be disproportionately affected by intersectional discrimination in the context of sexual and reproductive health. As identified by the Committee, groups such as, but not limited to, poor women, persons with disabilities, migrants, indigenous or other ethnic minorities, adolescents, lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons, and people living with HIV/AIDS are more likely to experience multiple discrimination.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۳۰.</p>	<p>توسعه مفهومی گروه‌های خاص در رویه نهادهای بین‌المللی:</p> <p>زنان، کودکان، افراد معلول، مهاجران، افراد فقیر، اقلیت‌ها، افراد بومی، همجنس‌گرایان، ترانس‌ها، افراد دوجنسی از منظر کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شامل گروه‌های خاص هستند و دولت‌ها ملتزم‌اند که بطور خاص از حق سلامت جنسی و باروری آنها حمایت بعمل آورد.</p> <p>نکته بسیار مهم در رابطه با این رویکرد نهادهای نظارتی در توسعه مفهومی مفاهیمی نظیر «گروه‌های خاص» این است که اساساً این رویکرد تحمیلی نهادهای نظارتی مبنی بر گنجاندن گروه‌های چالش‌برانگیز و اختلافی (از جمله همجنس‌گرایان gay/ lesbian) که هنوز در رویه کشورهای توسعه یافته هم، رویه حمایتی یکپارچه از آنان شکل نگرفته است، قطعاً از سوی کشورهای اسلامی خصوصاً نظام جمهوری اسلامی ایران نمی‌تواند مورد قبول واقع شود و همین امر، دقت نظر و تیزبینی بیشتری را از سوی کارگزاران را دولت اقتضا می‌نماید.</p>	<p>توسعه مفهومی گروه‌های خاص ذیل حمایت از حقوق جنسی</p> <p>Individuals belonging to particular groups</p>
<p>States must ensure that individuals are not subject to harassment for exercising their right to sexual and reproductive health.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۳۱.</p>	<p>تعهد دولت‌ها به تضمین برخورداری کامل کلیه افراد از حقوق جنسی و باروری:</p> <p>در نظریه تفسیری شماره ۲۲، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ذیل تعهدات مربوط به «حق سلامت»، دولت‌های عضو را متعهد کرده است که بطور کامل برخورداری کلیه افراد را از حقوق و آزادی‌های جنسی و باروری تضمین نمایند.</p> <p>از دیدگاه موازین اسلامی و قانونی جمهوری اسلامی ایران، اساساً تلازم میان حق و تکلیف وجود دارد و در زمینه سلامت جنسی و باروری، باید حقوق و مسئولیت‌های افراد به طور توأمان مورد توجه قرار گیرد و علاوه بر آن، حق سلامت جنسی و باروری باید در چارچوب قانونی و مشروع و با محوریت خانواده، استیفا شود.</p>	<p>تضمین استیفای حقوق جنسی و باروری بدون هیچ محدودیت و ممنوعیتی از جانب دولت</p> <p>not to harassment for exercising their right to sexual and reproductive health.</p>

<p>This requires States to repeal or reform laws and policies that nullify or impair the ability of certain individuals and groups to realize their right to sexual and reproductive health. There exists a wide range of laws, policies and practices that undermine autonomy and right to equality and non-discrimination in the full enjoyment of the right to sexual and reproductive health, for example criminalization of abortion or restrictive abortion laws.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۳۴.</p>	<p>تعهد دولتها به اصلاح قانونگذاری در جهت تضمین تحقق حق سلامت جنسی و باروری: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از دولت‌های عضو میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی درخواست نموده است که کلیه قوانین و سیاست‌هایی که حق سلامت جنسی و باروری افراد و گروه‌ها را محدود می‌کند از جمله قوانین جزایی جرم انگاری سقط جنین و محدودکننده این حق را نسخ و ملغی نمایند.</p>	<p>الغای قوانین جزایی جرایم جنسی و ممنوعیت سقط جنین</p> <p>reform laws and policies that criminalize the abortion</p>
<p>States must reform laws that impede the exercise of the right to sexual and reproductive health. Examples include laws criminalizing abortion, non-disclosure of HIV status, exposure to and transmission of HIV, consensual sexual activities between adults, and transgender identity or expression.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۰.</p>	<p>اصلاحات قوانین محدودکننده و ممنوع کننده حق سلامت جنسی و باروری: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از دولت‌های عضو میثاق می‌خواهد که از طریق اصلاح قوانین، مبادرت به جرم زدایی از اقدامات ذیل بنمایند: سقط جنین، عدم افشای ابتلا به ایدز، انتقال ایدز، روابط جنسی آزادانه و با رضایت افراد بزرگسال و به رسمیت شناختن وضعیت افراد همجنس‌گرا و دو جنسیتی.</p> <p>یکی از اقدامات مهم در رویه نهادهای بین المللی، اهتمام به «اباحه‌زدایی» و جرم زدایی از اقداماتی است که بر طبق موازین شرع مقدس اسلام در زمره مهم‌ترین جرایم می‌باشند بطور نمونه می‌توان به جرم «زنا» اشاره نمود که تحت شرایطی از منظر شارع مقدس اسلامی، و در چارچوب «حدود اسلامی»، مرتکب آنرا می‌تواند مستحق تحمل شدیدترین مجازات‌ها از جمله مجازات اعدام بنماید؛ در ارتکاب جرم زنا، اساساً به رضایتمندی طرفین به عنوان یکی از عوامل رافع مسئولیت نگریسته نشده است بلکه تحت شرایطی از جمله در مورد زنا محصنه، این رضایت و اراده، خود از عوامل مشدده مجازات است.</p>	<p>لغو جرم انگاری روابط جنسی آزاد و مبتنی بر رضایت بزرگسالان</p> <p>No criminalization the consensual sexual activities between adults.</p>
<p>The obligation to respect also requires States to repeal, and refrain from enacting, laws and policies that create barriers in access to sexual and</p>	<p>حق تصمیم‌گیری فردی و مستقل زنان و دختران در امور مربوط به سلامت جنسی و باروری: در رویه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تعهد به احترام (یکی از تعهدات حقوق</p>	<p>امحای قوانین و رویه‌هایی که استیفای حق</p>

<p>reproductive health services. This includes third-party authorization requirements, such as parental, spousal and judicial authorization requirements for access to sexual and reproductive health services and information, including for abortion and contraception; biased counselling and mandatory waiting periods for divorce, remarriage or access to abortion services; mandatory HIV testing; and the exclusion of particular sexual and reproductive health services from public funding or foreign assistance funds. The dissemination of misinformation and the imposition of restrictions on the right of individuals to access information about sexual and reproductive health also violates the duty to respect human rights.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۱.</p>	<p>بشری دولتها)، مستلزم عدم مداخله هیچ ثالثی اعم از والدین، همسر و یا مقام قانونی در امور سلامت جنسی و باروری زنان از جمله سقط جنین، پیشگیری از بارداری، تعویق طلاق تا مرور مدت زمان مشخص، آزمایش اجباری ایدز و اعمال هر گونه محدودیت در حق سلامت جنسی و باروری می‌باشد.</p> <p>در موازین قانونی و شرعی اسلام، اصل بر عدم جواز اقدامی نظیر سقط جنین است و علت اصلی هم احترام به حق حیات جنین است و اینکه مادر نسبت به سلب حق حیات جنین، هیچ اختیار مطلقى ندارد، مگر تحت شرایط خاص با اجازه مرجع قانونی؛ همچنین در امور خانوادگی مشترک میان زوجین از جمله فرزندآوری، هر یک از زوجین دارای حق و تکلیف است و قطعاً محدود کردن این امور به خواست و اراده یکطرفه زنان با مصالح خانوادگی و حقوق زوج در تعارض جدی قرار دارد؛ شایان ذکر است که بطور نمونه در رویه دیوان اروپایی حقوق بشر، حق والدینی پدر در سقط جنین به رسمیت شناخته شده است و اینکه اختیار مطلق زنان در سقط جنین ممکن است با حق پدر شدن زوج در تعارض قرار گیرد و لذا نمی‌تواند منحصرأ تصمیم‌گیری در مورد آن، مختص زن باشد.</p> <p>همچنین منع تعویق طلاق تا انقضای مدت زمان مشخص، می‌تواند به مسئله عده طلاق اشاره داشته باشد که از مسلمات شرعی و فقهی است.</p>	<p>سلامت جنسی و باروری زنان را موقوف به اجازه ثالث اعم از والدین، همسر یا مرجع قانونی می‌کند.</p> <p>The obligation to respect requires States to repeal, and refrain from enacting, laws and policies that includes third-party authorization requirements, such as parental, spousal and judicial authorization requirements for access to sexual and reproductive health services</p>
<p>States are obliged to ensure that adolescents have full access to appropriate information on sexual and reproductive health, including family planning and contraceptives, the dangers of early pregnancy and the prevention and treatment of sexually</p>	<p>تعهد دولتها به حمایت از حق سلامت جنسی و باروری نوجوانان:</p> <p>از منظر کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، نوجوانان از حق دسترسی کامل به اطلاعات در مورد مسایل جنسی و باروری، برنامه تنظیم خانواده، پیشگیری از بارداری و خطرات ناشی از بارداری زودهنگام و بیماری‌های مقاربتی مسری نظیر ایدز برخوردارند، حریم خصوصی نوجوانان</p>	<p>تضمین دسترسی کامل نوجوانان به اطلاعات و خدمات جنسی و باروری و</p>

<p>transmitted diseases, including HIV/AIDS, regardless of their marital status and whether their parents or guardians consent, with respect for their privacy and confidentiality.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۴.</p>	<p>باید صرف نظر از وضعیت زناشویی و ازدواج آنها و وضعیت برقراری روابط جنسی آنها و نیز صرفنظر از رضایت والدین و سرپرست قانونی آنها مورد احترام قرار گیرد.</p> <p>نهادهای نظارتی بین المللی از جمله کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ضمن به رسمیت حق سلامت جنسی و باروری بطور کامل برای نوجوانان، دسترسی به کلیه اطلاعات و خدمات مربوطه را برای نوجوانان به رسمیت شناخته و تاکید کرده است که والدین حق هیچ مداخله‌ای در حریم خصوصی نوجوانان در امور جنسی و باروری و حق اعمال هیچ گونه محدودیتی برای نوجوانان ندارند.</p>	<p>منع مداخله والدین و رعایت حریم خصوصی نوجوان</p> <p>Full Accessibility of adolescents to appropriate information and services on sexual and reproductive health</p>
<p>(a) To repeal or eliminate laws, policies and practices that criminalize, obstruct or undermine access by individuals or a particular group to sexual and reproductive health facilities, services, goods and information;</p> <p>(b) To adopt and implement a national strategy and action plan, with adequate budget allocation, on sexual and reproductive health;</p> <p>(c) To guarantee universal and equitable access to affordable, acceptable and quality sexual and reproductive health services, goods and facilities, in particular for women and disadvantaged and marginalized groups;</p> <p>(d) To enact and enforce the legal prohibition of harmful practices and gender-based violence, including female genital mutilation, child and forced</p>	<p>انواع تعهدات دولت‌ها در قبال حق سلامت جنسی و باروری که کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مقرر نموده است، عبارتند از:</p> <p>۱. تعهد به امحای قوانین و سیاست‌هایی که دسترسی به امکانات، خدمات، کالاها و اطلاعات مربوط به سلامت جنسی و باروری را برای افراد محدود می‌کند.</p> <p>۲. تصویب و اجرای استراتژی ملی در مورد سلامت جنسی و باروری؛</p> <p>۳. تضمین دسترسی جهانی و منصفانه به سلامت جنسی و باروری خصوصاً برای زنان و گروه‌های آسیب‌پذیر؛</p> <p>۴. تصویب و اجرای ممنوعیت قانونی رویه‌های زیانبار و خشونت جنسی از جمله ختنه دختران، ازدواج اجباری، ازدواج کودکان، خشونت خانگی از جمله تجاوز به عنف زناشویی.</p> <p>۵. اتخاذ اقدام جهت پیشگیری از وقوع سقط جنین غیرایمن و ارائه خدمات بعد از سقط برای افراد نیازمند</p> <p>۶. تضمین دسترسی تمام افراد و گروه‌ها به آموزش و اطلاعات کامل در مورد سلامت جنسی و باروری</p>	<p>ممنوعیت رویه‌های زیانبار: ختنه دختران، تجاوز به عنف زناشویی، ازدواج کودک (زیر ۱۸ سال)، پیشگیری از سقط جنین غیرایمن و ...</p> <p>prohibition of harmful practices and gender-based violence, including female genital</p>

<p>marriage and domestic and sexual violence, including marital rape, while ensuring privacy, confidentiality and free;</p> <p>(e) To take measures to prevent unsafe abortions and to provide post-abortion care and counselling for those in need;</p> <p>(f) To ensure all individuals and groups have access to comprehensive education and information on sexual and reproductive health;</p> <p>(g) To provide medicines, equipment and technologies essential to sexual and reproductive health;</p> <p>(h) To ensure access to effective and transparent remedies and redress, including administrative and judicial ones, for violations of the right to sexual and reproductive health.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۹.</p>	<p>نکته قابل تامل این است که دولتهای عضو میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر طبق نظریه تفسیری کمیته متعهد به اتخاذ یک سلسله اقداماتی در خصوص به رسمیت شناختن حق سلامت جنسی و باروری شده‌اند که اساسا در متن و منطوق میثاق نیامده است و بسیار فراتر از متن میثاق است. نکته دیگر، اینکه در رویه نهادهای بین‌المللی، ازدواج نوجوانان زیر هجده سال بطور قاطع یکی از مصادیق نقض حق سلامت جنسی و باروری قلمداد شده است، اما اعمال مطلق و بی‌قید و بند آزادی جنسی برای نوجوانان به عنوان یکی از مصادیق حمایت از حق سلامت جنسی و باروری قلمداد شده است و این تعارضات، رویکرد یکجانبه‌گرایانه این نهادها را که مغایر با تامین مصالح و منافع عالیه کودکان و نوجوانان است را نادیده انگاشته است.</p> <p>همچنین مفهوم « تجاوز به عنف زناشویی » از جمله مفاهیم مهم است که با لزوم تمکین زن در مواردی که برای او ضرری هم ندارد (منع عقلی یا شرعی) در تعارض است.</p>	<p>mutilation, child and forced marriage and domestic and sexual violence, including marital rape, while ensuring privacy, confidentiality and free;</p>
<p>(d) Ensure that schools provide age-appropriate information on sexual and reproductive health and rights, including in relation to gender relations and responsible sexual behaviour, HIV prevention, nutrition and protection from violence and harmful practices;... To this end, health-care providers and teachers with adequate knowledge, understanding and skills play a crucial role in conveying the information, preventing harmful practices and identifying and assisting women and girls who are victims of or might be at</p>	<p>ضرورت دسترسی کودکان و نوجوانان به اطلاعات سلامت جنسی و باروری:</p> <p>در نظریه تفسیری شماره ۱۸ که مشترک میان کمیته حقوق کودک و کمیته منع تبعیض علیه زنان است، بر لزوم دسترسی کودکان به اطلاعات مربوط به سلامت جنسی تاکید شده است و مدارس، معلمان و ارائه‌کنندگان اطلاعات، به عنوان مهمترین مرجع برای ارائه این اطلاعات به کودکان و نوجوانان برشمرده شده‌اند و هیچ سخنی از نقش والدین در آموزش جنسی کودکان و نوجوانان به میان نیامده است.</p> <p>در نظریه تفسیری شماره ۲۰ کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۲۰۰۹)، صراحتا اعمال هر گونه محدودیت در خصوص دسترسی نوجوانان به اطلاعات و خدمات سلامت جنسی و باروری، به عنوان یکی از مصادیق «تبعیض» مورد اشاره قرار گرفته است.</p>	<p>آموزش سلامت جنسی به کودکان و نوجوانان</p> <p>Sexual Education</p>

<p>risk of being subjected to them. Joint general recommendation No. ۳۱, para.۶۸</p> <p>Joint general recommendation No. ۳۱ of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women/general comment No. ۱۸ of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, ۲۰۱۴, para.۶۸-۶۹.</p> <p>Age is a prohibited ground of discrimination in several contexts. In relation to young persons, unequal access by adolescents to sexual and reproductive health information and services amounts to discrimination ICESCR, General Comment No.۲۰ (۲۰۰۹), para.۲۹.</p>		
<p>The Committee notes that the State party advised, during the dialogue, that sexual and reproductive health information was included in school curricula in some parts of the country, but it is concerned that this information is not sufficient. The Committee is also concerned that LGBTI children have no access to information about gender identity or sexual orientation and that transgender persons are forced to undergo surgical treatment.</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶,</p>	<p>کمیته حقوق کودک در ملاحظات نهائی خود در مورد عملکرد جمهوری اسلامی ایران در اجرای کنوانسیون حقوق کودک، ابراز نموده که محتوای اطلاعات سلامت جنسی و باروری در متون درسی برخی قسمت‌های کشور ایران وارد شده است، اما ابراز نگرانی نموده که این اطلاعات کامل نیست. همچنین کمیته در مورد کودکان دختر و پسر همجنس‌گرا، ترانس و دوجنسیتی ابراز نگرانی کرده که در مورد هویت جنسیتی یا گرایش‌های جنسی، دسترسی به اطلاعات ندارند.</p> <p>نکته قابل تامل، ارزیابی کمیته از اقدامات داخلی انجام گرفته ناظر بر ورود آموزش جنسی در متون درسی برخی مناطق است، که نیازمند اقدام کارشناسی توسط صاحب‌نظران داخلی است.</p>	<p>آموزش سلامت جنسی در متون درسی کودکان و نوجوانان با رویکرد حمایت از کودکان همجنس‌گرا</p> <p>LGBTI children</p>

Adolescent health

The Committee notes that the State party advised, during the dialogue, that **sexual and reproductive health** information was included in school curricula in some parts of the country, but it is concerned that this information is not sufficient. The Committee is also concerned that **LGBTI children** have no access to information about **gender identity or sexual orientation** and that **transgender** persons are forced to undergo surgical treatment.

In the light of its general comment No. ۴ (۲۰۰۳) on adolescent health and development, the Committee recommends that the State party adopt a comprehensive **sexual and reproductive health** policy for **adolescents** throughout the country and ensure that **sexual and reproductive health** education is part of the mandatory school curriculum and is targeted at adolescent girls and boys, with special attention to preventing **early pregnancy and sexually transmitted infections**. It also urges the State party to take measures to provide **LGBTI children** with access to information on **gender identity and sexual orientation**. Furthermore, it urges the State party to put an end to forcible surgical treatment of **transgender** persons.

Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, paras.

برخی از اهم توصیه‌های کمیته حقوق کودک به دولت ایران در مورد حق سلامت جنسی و باروری نوجوانان:

کمیته حقوق کودک در آخرین ملاحظات نهایی خود پیرامون گزارشات دوره‌ای دولت جمهوری اسلامی ایران، توصیه‌های ذیل را در مورد حق سلامت جنسی و باروری نوجوانان در کشورمان مطرح کرده است:

- تضمین دسترسی نوجوانان به اطلاعات کامل در مورد سلامت جنسی و باروری از طریق گنجاندن در **برنامه درسی مدارس**؛ کمیته خاطر نشان کرده که در برخی از مناطق کشور ایران، این اطلاعات به نحو مطلوب به نوجوانان ارائه شده، اما این اقدامات در کل کشور ایران، کافی نمی‌باشد.
- دولت ایران باید دسترسی **کودکان همجنس‌گرا (LGBTI children)** به اطلاعات لازم در مورد گرایش‌های جنسی یا هویت جنسی را تضمین نماید.
- در پرتو نظریه تفسیری شماره ۴ (۲۰۰۳)، در مورد سلامت و رشد نوجوانان، کمیته به دولت‌های عضو کنوانسیون حقوق کودک از جمله دولت ایران توصیه کرده است که یک سیاست جامع در مورد آموزش سلامت جنسی و باروری تصویب نمایند که جزئی از **برنامه درسی اجباری مدارس** باشد و جامعه هدف این آموزش، **دختران و پسران نوجوان** باشند.
- کمیته از دولت ایران درخواست نموده که توجه خاص به **پیشگیری از بارداری و روابط جنسی پرخطر** (به دلیل بیماری مسری آمیزشی) داشته باشند.

➤ یکی از موضوعات تامل برانگیز در رویه نهادهای بین‌المللی، اتخاذ رویکرد تدریجی (آهسته و پیوسته) است، در رویه نهادهای بین‌المللی در طول دو دهه، موضوع به رسمیت شناختن و حمایت از حقوق همجنس‌گرایان مطرح و نهادینه شده است، ابتدا با عناوین غیرمستقیم نظیر منع تبعیض برمبنای گرایش‌های جنسی و هویت جنسی، این موضوع مطرح شد، اما اکنون در ملاحظات نهایی کمیته به یک دولت اسلامی (دولت جمهوری اسلامی) که مواضع بسیار مشخص و متقن در این زمینه دارد، با صراحت تمام صحبت از به رسمیت شناختن حقوق همجنس‌گرایان کودک و نوجوان به میان آورده است و مرزهای همجنس‌گرایان بزرگسال را در نوردیده است. اتخاذ مواضع این‌چنینی از سوی نهادهای بین‌المللی، بیش از پیش دقت، درایت و استحکام نمایندگان دولت جمهوری اسلامی در طرح مواضع اسلامی و اخلاقی خود که مخالف با مبانی آزادی‌ولنگار در غرب است را ایجاب می‌نماید.

حقوق و سلامت جنسی و باروری؛ بهداشت بلوغ

sexual and reproductive health and rights; Adolescent health

۷۱-۷۲.		
--------	--	--

مستندات در اسناد بین‌المللی	توضیحات	مفهوم
-----------------------------	---------	-------

the harmful practices and norms and gender-based violence that deny them their full sexual and reproductive health, such as female genital mutilation, child and forced marriage and domestic and sexual violence, including marital rape, among other things. States parties must put in place laws, policies and programmes to prevent, address and remediate violations of the right of all individuals to autonomous decision-making on matters regarding their sexual and reproductive health, free from violence, coercion and discrimination.

ICESCR, General Comment No. ۲۲ (۲۰۱۶), para. ۲۹

برخی از مصادیق رویه های زیانبار ناقض حق سلامت جنسی و باروری از دیدگاه کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی:

ختنه دختران، ازدواج کودکان، ازدواج اجباری، خشونت خانگی از جمله تجاوز به عنف زناشویی از جمله مهمترین مصادیق رویه های زیانبار که در تعارض با حق سلامت جنسی و باروری زنان و دختران است، قلمداد شده است.

نکته قابل تامل در رویه نهادهای بین المللی در زمینه حق سلامت جنسی و باروری کودکان و نوجوانان، رویکرد تعارض آمیز است، زیرا از یک سو، بر لزوم به رسمیت شناخته شدن حقوق و آزادی های جنسی و باروری بطور کامل و بدون هیچ گونه محدودیتی برای همگان از جمله نوجوانان تاکید می شود و بطور مطلق بر لزوم آموزش جنسی نوجوانان و دسترسی آنان به ابزارها و شیوه های پیشگیری از بارداری و سقط جنین تاکید می شود و از سوی دیگر، ازدواج و چارچوب رسمی و قانونی و مشروع برای استیفای حق سلامت جنسی و باروری به عنوان یکی از مصادیق رویه های زیانبار و ناقض حقوق بشر نوجوانان قلمداد شده است، در حالی که قطعا مصالح و منافع عالی نوجوانان از طریق تامین حقوق جنسی در چارچوب خانواده و در پرتو مسئولیت پذیری قانونی طرف مقابل، بیش از روابط جنسی نامشروع و ولنگار بدون کمترین مسئولیت پذیری در قبال دختران نوجوان تامین خواهد شد.

رویه های زیانبار و نقض سلامت جنسی و باروری

harmful practices & sexual and reproductive health

<p>Polygamy is contrary to the dignity of women and girls and infringes on their human rights and freedoms, including equality and protection within the family.</p> <p>Joint general recommendation No. ۳۱ of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women/general comment No. ۱۸ of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, ۲۰۱۴, para. ۲۵.</p>	<p>کمیته حقوق کودک در نظریه تفسیری شماره ۳۱، تعدد زوجات را به منزله یکی از رویه‌های زیانبار و ناقض حقوق بشر و آزادی‌های اساسی زنان و دختران تلقی نموده است.</p>	<p>تعدد زوجات به عنوان یکی از مصادیق رویه‌های زیانبار</p> <p>polygamy</p>
<p>The Committee strongly urges the State party to: ... Review its legislation with a view to banning polygamy, which is contrary to women's and girls' dignity and infringes their human rights and freedoms, including equality and protection within the family.</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, para. ۶۰</p>	<p>کمیته حقوق کودک در ملاحظات نهائی خود در مورد عملکرد دولت جمهوری اسلامی ایران، به شدت بازنگری در قوانین و مقررات را با رویکرد ممنوعیت تعدد زوجات درخواست نموده و آن را به منزله رویه‌ای زیانبار و مغایر باکرامت زنان و دختران و ناقض حقوق بشر و آزادی‌های اساسی ایشان و برابری در خانواده تلقی نموده است.</p>	<p>ممنوعیت تعدد زوجات</p> <p>polygamy</p>
<p>Child marriage, also referred to as early marriage, is any marriage where at least one of the parties is under ۱۸ years of age... A child marriage is considered to be a form of forced marriage, given that one and/or both parties have not expressed full, free and informed consent.</p> <p>Joint general recommendation No. ۳۱ of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women/general comment No. ۱۸ of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, ۲۰۱۴, para.۲۰.</p>	<p>منظور از ازدواج کودک، با توجه به تعریف مورد توجه نهادهای حقوق بشری از جمله کمیته حقوق کودک در نظریه تفسیری شماره ۳۱، عبارت است از هر ازدواجی که حداقل یکی از طرفین زیر ۱۸ سال باشند. ... همچنین ازدواج کودک به منزله شکلی از ازدواج اجباری مورد توجه است به این دلیل که یک یا هر دو طرف، فاقد رضایت کامل، آزاد و آگاهانه تلقی شده‌اند.</p> <p>نکته مهم آنکه، بر چه مبنایی کمیته افراد زیر ۱۸ سال را فاقد صلاحیت برای ازدواج و اما ذیحق در برقراری روابط جنسی آزاد تلقی می‌کند.</p>	<p>منع ازدواج کودک و ازدواج اجباری</p> <p>Child marriage, forced marriage</p>

<p>The Committee strongly urges the State party to: ... Develop awareness-raising campaigns and programmes on the harmful effects of child marriage on the physical and mental health and well-being of girls</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶, para. ۶۰</p>	<p>کمیته حقوق کودک در آخرین گزارش خود، گسترش برنامه‌های آگاهی‌بخش در مورد آثار زیانبار ازدواج کودکان بر سلامت جسمی و روحی و رفاه دختران را از دولت جمهوری اسلامی ایران درخواست نموده است.</p> <p>منظور از ازدواج کودک، با توجه به تعریف مورد توجه اسناد حقوق بشری از جمله کنوانسیون حقوق کودک، شامل افراد انسانی زیر ۱۸ سال است.</p>	<p>ازدواج کودک (افراد زیر ۱۸ سال)</p> <p>child marriage</p>
<p>To enact and enforce the legal prohibition of harmful practices and gender-based violence, including female genital mutilation, child and forced marriage and domestic and sexual violence, including marital rape, while ensuring privacy, confidentiality and free;</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۴۹.</p>	<p>کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، دولت‌های عضو را متعهد به تصویب و اجرای ممنوعیت قانونی رویه‌های زیانبار و خشونت جنسی از جمله ختنه دختران، ازدواج اجباری، ازدواج کودکان، خشونت خانگی از جمله تجاوز به عنف زناشویی نموده است.</p>	<p>ممنوعیت ازدواج کودک، ختنه دختران، تجاوز به عنف زناشویی به عنوان یکی از رویه‌های زیانبار</p> <p>domestic and sexual violence, including marital rape</p>

<p>Crimes committed in the name of so-called honour are acts of violence that are... committed against girls and women because family members consider that some suspected, perceived or actual behaviour will bring dishonour to the family or community. Such forms of behaviour include entering into sexual relations before marriage, refusing to agree to an arranged marriage, entering into a marriage without parental consent, committing adultery, seeking divorce, dressing in a way that is viewed as unacceptable to the community, working outside the home or generally failing to conform to stereotyped gender roles.</p> <p>Joint general recommendation No. ۳۱ of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women/general comment No. ۱۸ of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, ۲۰۱۴, para.۲۹.</p>	<p>کمیته حقوق کودک و کمیته منع تبعیض در نظریه تفسیری مشترک، جرایم حیثیتی را به عنوان رویه‌ای زیانبار و ممنوع تلقی کرده‌اند، مصادیق این جرایم عبارت است از:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ روابط جنسی قبل از ازدواج ➤ ازدواج بدون رضایت والدین ➤ پوشش نامناسب و غیرقابل پذیرش در جامعه ➤ اشتغال بیرون منزل ➤ و به طور کلی، امتناع از پیروی از نقش‌های کلیشه‌ای جنسیت <p>به این ترتیب دولت‌ها متعهدند از جرم‌انگاری و پیگرد موارد فوق امتناع نمایند و در صورت اقدام، مرتکب رویه‌ای زیانبار شناخته می‌شوند.</p> <p>آشکار است که برخی موارد فوق از منظر قوانین داخلی و موازین شرعی جرم و دارای مجازات سنگین می‌باشند.</p>	<p style="text-align: center;">جرایم حیثیتی</p> <p style="text-align: center;">Crimes committed in the name of so-called honour</p>
<p>The Committee is concerned that girls are severely limited in their right to take part in cultural, artistic and sports activities both within and outside schools, partly due to the enforcement of the hijab on girls from the age of ۷ years. It is also concerned that women and girls are forbidden from sports stadiums as this is considered to lead to “immoral consequences”, which is in violation of article ۳۱ of the Convention.</p> <p>Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of the Islamic Republic of Iran, CRC/C/IRN/CO/۳-۴, ۱۴ March ۲۰۱۶,</p>	<p>کمیته حقوق کودک در مورد عملکرد جمهوری اسلامی ایران، از الزام دختران به حجاب از سن ۷ سال ابراز نگرانی نموده و آن را محدود کننده حق دختران برای مشارکت در فعالیتهای هنری، فرهنگی و ورزشی دانسته است.</p> <p>کمیته به طرز تأمل برانگیزی حجاب را تحدیدی برای حقوق دختران تلقی نموده است و این در حالی است که این رویکرد کمیته با اصل تنوع فرهنگی و آزادی مذهب مغایر است.</p>	<p style="text-align: center;">الزام دختران به حجاب</p> <p style="text-align: center;">enforcement of the hijab on girls</p>

paras. ۷۹-۸۰.

مستندات در اسناد بین‌المللی	توضیحات	مفهوم
<p>The reference to equal opportunity requires that hiring, promotion and termination not be discriminatory. This is highly relevant for women and other workers, such as workers with disabilities, workers from certain ethnic, national and other minorities, lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex workers, older workers and indigenous workers.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۳ (۲۰۱۶), para.۳۱.</p>	<p>به رسمیت شناختن و حمایت شغلی از گروه‌های آسیب‌پذیر: در نظریه تفسیری شماره ۲۳ کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر لزوم حمایت شغلی از گروه‌های آسیب‌پذیر که برخی از اهم مصادیق آن عبارتست از همجنس‌گرایان و ...</p>	<p>حمایت شغلی از همجنس‌گرایان</p> <p>The right to work for lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex workers</p>
<p>The Committee underlines the importance of consultation in formulating, implementing, reviewing and monitoring laws and policies related to the right to just and favourable conditions of work, not only with traditional social partners such as workers and employers and their representative organizations, but also with other relevant organizations, such as those representing persons with disabilities, younger and older persons, women, workers in the informal economy, migrants and lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons, as well as representatives of ethnic groups and indigenous communities.</p> <p>ICESCR, General Comment No.۲۳ (۲۰۱۶), para.۵۶.</p>	<p>فاصله گرفتن حق کار از الگوی سنتی مبتنی بر کارگر و کارفرما: در نظریات تفسیری کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، صراحتاً از لزوم به رسمیت شناختن حقوق بشر و از جمله حق کار همجنس‌گرایان دفاع شده است.</p>	<p>به رسمیت شناختن حق کار و اشتغال همجنس‌گرایان</p> <p>Right to work for and lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex persons</p>
<p>Women are also disproportionately criminalized owing to their situation or status, such as being involved in prostitution, being a migrant, having been accused of adultery, identity as a lesbian, bisexual or transgender woman or intersex person, having undergone an abortion or belonging to other groups that face</p>	<p>جرم زدایی از فحشا: کمیته منع تبعیض علیه زنان در نظریه تفسیری شماره ۳۳ (۲۰۱۵)، با ارائه تفسیر موسع از حق دادرسی عادلانه، بر لزوم جرم زدایی از «فحشا» و لزوم به رسمیت شناختن آن به عنوان یک اقدام قانونی و</p>	<p>جرم زدایی و منع تبعیض علیه زنان همجنس‌گرا و شاغل در فحشا و روسپیگری</p>

<p>discrimination. CEDAW, General recommendation No. ۳۳ on women's access to justice, ۲۰۱۵, para.۴۹.</p>	<p>یک شغل تاکید کرد. همچنین بر لزوم به رسمیت شناختن و جرم زدایی از همجنس گرایی هم تاکید نمود.</p>	<p>Women are being involved in prostitution, lesbian</p>
<p>The Committee is concerned that members of the lesbian, gay, bisexual, and transgender community face harassment, persecution, cruel punishment and even the death penalty. It is also concerned that these persons face discrimination on the basis of their sexual orientation, including with respect to access to employment, housing, education and health care, as well as social exclusion within the community</p> <p>CEDAW, Concluding observations of the Human Rights Committee , Islamic Republic of Iran, ۲۰۱۱, para.۱۰.</p>	<p>کمیته حقوق بشر در ملاحظات نهایی خود پیرامون آخرین گزارش دوره‌ای دولت جمهوری اسلامی ایران، بر لزوم جرم زدایی از جرایم جنسی و به طور خاص همجنس‌گرایی و تضمین برخورداری آنان از حق کار و سایر حقوق تاکید کرده است.</p>	<p>تضمین برخورداری از حق کار و اشتغال و سایر حقوق افراد همجنس‌گرا</p>
<p>States parties should take measures to fully protect persons working in the sex industry against all forms of violence, coercion and discrimination. They should ensure that such persons have access to the full range of sexual and reproductive health-care services. ICESCR, General Comment No.۲۲ (۲۰۱۶), para.۳۲.</p>	<p>تعهد دولتها به حمایت از حق کار افراد شاغل در امور جنسی: کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، دولت‌های عضو را متعهد می‌کند که اقدامات لازم را برای حمایت کامل از افراد شاغل در صنعت جنسی (sex industry) به رسمیت بشناسند و از آنها در مقابل ارتکاب اشکال مختلف خشونت، حمایت بعمل آورد و دولتها باید دسترسی کامل این افراد به خدمات مراقبت پزشکی جنسی و باروری را تضمین نمایند. یکی از نکات بسیار حایز اهمیت این است که کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ذیل حق سلامت، دولتها را ملزم و متعهد کرده است که حقوق کامل اشخاصی که بنا به اذعان کمیته در «صنعت جنسی» از جمله روسپیگری و فحشا اشتغال دارند، به رسمیت بشناسند-.</p>	<p>به رسمیت شناختن حقوق کامل افراد شاغل در مشاغل جنسی و صنعت جنسی</p> <p>to fully protect persons working in the sex industry</p>

